

מה יקות השבת

פרשת
ויקהל -
שקלים
תשפ"ד

יו"ר ע"י קהל רובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזוע שליט"א
תלמידו של פוסק הדור בעל "שבת הלוי" וצוק"ר

◆ משיחורטיו של מורינו הגה"צ שליט"א ◆

מתיקות כלליות חסדי ה'

מתיקות הניסים

— מכתבים למנוחת —

"אשר ישלטו היהודים המה בשנאיהם"

לפני פחמשים שנה, דודי ר' מאיר שהתגורר במרוקו נסע ליריד שהתקיים בעיר הגדולה, הדרך לשם הייתה ארוכה, כאשר ירד הלילה, הוא נכנס לכפר סמוך ששם גר גוי אחד שר' מאיר הפיר אותו שנים רבות ונתן בו אמונו, ר' מאיר הגיע לביתו וספר לו שהוא בדרך ליריד ובקש ממנו לישון בביתו. הגוי קבל אותו בחיוה, הכניסו לביתו והקצה לו חדר לישון בו.

לפני שר' מאיר עלה לישון, הוא ישב על המטה ואכל מהמאכלים שהיו בתרמילו. לפתע הוא שומע שהגוי מתלחש יחד עם אחיו שגר בביתו. הלחישות החשידו אותו, הוא הטה את אזנו והאזין היטב מהם לוחשים.

ר' מאיר נדהם לשמע שהם זוממים לחפר לו קבר כדי להרגו בשעת הלילה מאחרת, כי מלבד מה שהגויים הם צמאי דם, כעת הם גם חמדו את הממון שיש בתרמילו של ר' מאיר, שהרי הוא בדרך ליריד. כעבור כרבע שעה הגיע הבו של הגוי לבית ור' מאיר שמע שהגוי אומר לו שלא יכנס לחדר שהוא רגיל לישון בו, כי כעת נמצא שם יהודי והוא ישן על המטה שלו.

ר' מאיר נאלם מפחד והחל לזעק תפלות לה' מקרירות לבו שירחם עליו

באפן גשמי, שרוחצים את הרגלים והידיים לשם נקיזן בלבד, כמו שמספרת הגמרא (סנהדרין מה) על צדוקי אחד שעזת את מצות נסוה המים ונסכסם על גבי רגליו.

ואיתא במדרש (מובא גרש"י) שבתחלה משה רבנו מאס במראות האלו מפני שעשויות ליצר הרע, והקב"ה אמר למשה שהמראות האלו חביבות לפניו יותר מכל המושון, פיון שעל ידיהו העמידו הנשים צבאות רבים במצרים.

האמת שבשקר

ויש לבאר שמושה רבנו סרב בתחלה להכניס את המראות למושון, מפני שדמות האדם הנשקפת במראה אינה אמת, אלא דמוי אדם בלבד, ובנה המראה משתיקת לכאורה למדת השקר, וכמו כן, התועלת שיש מהמראה היא שקר ואינה אמת, וכדגמת הצולפן שעוטפים בו את משלוחי הפגנות, שעשוי רק לנוי ומטרתו להוסיף חן על המאכלים שבמשלוח הפגנות, אף אין בו תועלת אמיתית לאדם.

והקב"ה אמר למשה שדוקא יעשה את הפיור מהמראות, כדי שפאשר הלהו יראה כיצד הוא מקדש את ידיו ואת רגליו, הוא יתבונן במראה האם הוא אמת או שהוא רק דמות שנושקפת במראה והוא נתון במדת השקר.

ונשות ישראל השתמשו במראות הללו לגרם לבעליהן לבוא לבית ולזפות להמשך הדורות, ובנה למדו את בעליהן שלא יטעו לחשב שתיקלית החיים היא המעשים שאדם עושה מחוץ לביתו, כמו שהיצר מטעה את האדם לחשב, אלא האמת היא

בפרשתנו מספר על נדבת ישראל למושון, והנשים הביאו את המראות שהיו בידן לנדבת המושון, ויצלאל עשה מהו את הפיור, כמבאר בפרשתנו: "ויעש את הפיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצבאות אשר צבאו פתח אהל מועד", וכל כהן בתחלת עבודתו היה מקדש ידיים ורגלים בפיור, וזכר לכהן אנו נוטלים את ידינו לפני האכילה, ונטילת הידיים במים מטרתה, כי המים מזכירים את כלליות חסדי ה' שכלם פלולים במים, שהרי המים מגדלים ומזמיחים את כל הטובות שיש לנו, ואף גופו של האדם רבו עשוי ממים.

ובזה אפשר להבין טעם לכהן שהטבילה במקוה מטרתה, משום שבמים אדם מתעורר לזכר את כל הטוב שהקב"ה גומל עמו, מקף שה' ברא את גופו שרבו ממים ועד לכל מאכל או כל חפץ שה' נתן לו שמיסד על המים, ומקף לבו מתמלא באהבת ה' ומתרחק מן החטאים והטמאה ובכה הוא נטהר, ולפעמים אדם צריך להמתין שבעת ימים, כגון המצרע שהיה ממתין שבעה ימים, ורק כאשר לאחר מכן הוא טובל וזכר את חסדי ה', הוא נטהר.

מים של מדת טובות

ואם כן, מלבד מה שהפיור של המושון שמש את הכהנים לנקות את ידיהם, שהוא חלק של סור מרע, הפיור שמש את הכהנים גם בשביל החלק של עשה טוב, להתבונן בטוב שה' עושה עמנו ולחשב לנקות את הנפש ולהוסיף בה מדות טובות, והכהנים הצדוקים לא האמינו בפנימיות של המצוות, אלא ראו את המצוות רק

« המושך המעשה בעמוד ד

פניני אגדה

• הרה"צ ר' אלוהו קאהן שליט"א
 משגיח דרשיבתנו •

"ולשמחה מה זה עשה"

אמרו תו"ל (תענית כט): 'ק'שם ש'משונקנס אב מ'מעטיו בש'מחה, כ'ה מש'ונקנס אדר מ'רבו בש'מחה, ו'ש לש'אל מדוע ו'דקא ב'חדש אדר אמרו תו"ל ש'יש לה'רבות בש'מחה; ועוד צ'ריך לה'בין מהו 'ק'שם, ש'משמע מ'פך ש'לחדש אב ול'חדש אדר יש אותו מ'שקל ומ'דה?

ח'שבתי ל'באר בס"ה, ש'בפ'ורים ע'קר מ'צוות ה'יום הם ב'דברים ש'בין אדם ל'חברו, "מ'ש'לח מ'נות איש ל'רעהו ומ'תנות ל'א'בינים", וה'שלמות ב'מצוות אלו היא ל'עשותו בש'מחה וב'מאור פ'נים ל'ואלת, ועל כן אמרו תו"ל ש'ש'כ'ר מ'שונקנס אדר יש לה'רבות בש'מחה, כ'די ש'בה'גיע יום הפ'ורים, ו'ק'ם את מ'צוות ה'יום בש'מחה ו'ית'רבה הש'לום בין איש ל'רעהו.

וב'נה ית'באר ה'ק'שר בין ח'דש אב ל'חדש אדר, ש'ק'שם ש'משונקנס אב מ'מעטיו בש'מחה, ה'ינו ש'אין לע'שות ב'חדש אב ד'ברים ש'גור'מים לש'מחה, כ'י ב'חדש זה ש'נ'חבר בית המ'קדש וע'דו לא נ'בנה מ'פני עוון ש'נ'את ח'נם ש'בלבנו על ח'ברינו (תמא ט), ע'לינו ל'מעט בו בש'מחה, כ'די ל'ערה ח'שבון נ'פש ב'כ'ד ראש ול'נקות את הש'נ'את ח'נם מ'לבנו, וכ'ה מ'אותה ס'בה "מ'שונקנס אדר מ'רבו בש'מחה, ש'ה'רבו בש'מחה ב'חדש אדר, י'ג'ם ל'אהבת ח'נם ול'ק'רוב ה'ג'אלה.

שומח ב'חלקו, היה מ'בטל מ'לבו את מ'דת הק'נ'אה וה'ת'חרות הש'לילית.

דממה בלב

ועל מ'דת הק'נ'אה ד'רשו תו"ל (ג'טיו ז): "י'ק'ינה ו'דימ'ונה וע'ד'עדה", מי ש'יש לו ק'נ'אה על ח'ברו ו'דומ'ם, ש'וכן ע'די עד עו'שה לו ד'ין, וה'ינו ש'הוא מ'דומ'ם את הק'נ'אה ש'בלבו, וכ'ה ד'רשו ש'ם את ש'מות ה'ערים, ול'פי זה א'פ'שר ל'דר'ש ג'ם את ש'ם ה'עיר י'רוש'לים ש'בה ב'חר ה', ש'היא מ'לשון י'ר'אה ש'למה, וכ'נות תו"ל ל'ומר ש'אם אדם מ'דומ'ם את הק'נ'אה ש'יש לו ב'לבו ו'אינו מ'וסר את ד'ינו לש'מים, ז'כה ש'ה עו'שה לו ד'ין ל'טוב'תו, ו'לדומ'ם את הק'נ'אה הוא על י'די ש'אדם מ'חדיר ל'עצמו ש'כל מה ש'יש לח'ברו ו'אין לו, זה לא י'היה ל'טוב'תו אם י'קבל זאת.

ואת כל זה ה'יו מ'כונים ב'פיור, ש'יש ל'דומ'ם את הק'נ'אה ו'כן לע'שות ש'לום בין איש ל'א'שתו, ול'כן מ'כל המ'ש'כן ה'ק'ב"ה ח'בב מ'אד את הפ'יור, כ'י ד'רכו מ'שתק'פות כ'ראוי כ'ל ע'בודות המ'ש'כן ש'מ'רתנו לה'ש'לים את ה'אדם ב'מדות טובות.

ש'ת'כלית ח'יו של ה'אדם היא המ'ע'שים הטוב'ים ש'הוא עו'שה בתו'ך פ'תלי ביתו, ועל כן הפ'יור נ'בנה עם המ'ראות ה'צו'באות הללו, כ'יון ש'במ'ראה אדם י'כול לה'בחין ב'כל הטוב ש'יש בו, ה'אם הוא מ'ת'נהג ב'ס'ב'לנות וב'מדות טובות בתו'ך ביתו.

מים של שלום

וה'מים ש'בפ'יור מ'ז'פ'רים את ח'סד ב'ריאת ה'אדם ש'רבו ע'שוי מ'מים, ו'כן הפ'יור מ'ז'פ'יר את הש'לום בית ש'בין איש ל'א'שתו, ש'הרי מ'הפ'יור ה'יו מ'ש'קים מי סו'טה ל'א'שה ש'נס'תרה ו'קנ'א לה בע'לה, וב'כ'ה הפ'יור ה'ז'פ'יר ג'ם לה'ז'הר מ'ק'נ'אה לא נ'כונה, כ'י ל'פע'מים הק'נ'אה היא א'מתית, ול'פע'מים הק'נ'אה אינה א'מתית א'לא רק ח'שד, וע'ליו נ'אמר 'כל הפוסל ב'מומו פוסל'.

ול'כן בנו את הפ'יור מ'המ'ראות, כ'די ל'למד את ה'אדם ש'לא ל'קנ'א ק'נ'אה ש'אינה טובה ולא ל'ח'שד ל'חנם ב'כ'שרים, וכ'ש'אדם ה'יה ר'ואה את הפ'הו מ'קד'ש ד'יו ו'נ'ג'ליו, ה'יה ב'א מ'כ'ף לה'ת'בונן ב'ח'סד ה' ש'יש לו ג'וף ב'ריא ו'ש'יש לו כ'סא ו'מטה והוא י'כול ל'שבת ולה'ת'כופ'ר ב'ב'ריאות, וכ'ה, על י'די ש'הוא

מתיקות חכמת מדת הענוה

המ'ש'כן, מ'פני ש'ה'יה לו את המ'ע'לה של "לחשב מח'שבת", ש'ה'יה חו'שב ומ'ת'בונן ב'ח'סדי ה' של ב'ריאת הש'מים וה'א'ר'ץ, ה'ים

"ראה קראתי בשם בצלאל... ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך למטה דן", לבצ'אל ה'יתה ר'וח ח'כמה לע'שות את

מתיקות כחות של קדשה

המ'לא'ה מ'בשר ל'מנוח על ל'ידת בנו ש'משון ש'יהיה ג'בור ח'יל ו'יחל להו'שיע את עם י'שר'אל מ'יד הפ'ל'שתים, וכ'חו של ש'משון ה'נה ק'שור לש'ערו'תיו ה'א'ר'כות.

היא'ה ש'ערו'תיו של ש'משון ג'רמו לו לה'יות ג'בור ח'יל?

ומדוע ש'משון רק החל להו'שיע את י'שר'אל ולא ס'ים, א'לא נ'הרג ב'טרם עת?

על כ'ה ב'מאמר: 'מתיקות ח'כמת מ'דת הענוה'.

מדיני קריאת המגלה (א)

פסק מרן השו"ע (תדפח א-1): כרבים המקפידים חומה מימות יהושע בן נון, אפילו אינו מקפיד עכשו, קוראים את המגלה בט"ו, וכן הכפדים הנראים עמיהם, אפילו אינם סמוכים כגון שהם בקה, או שסמוכים להם אפילו אינם נראים עמיהם, כגון שהם בעמק, ובלבד שלא יהיו רחוקים ממיל, כל אלו קוראים בט"ו, וכן בשושל, אף על פי שאינה מקפת חומה מימות יהושע. קורים בט"ו, הואיל ונעשה בו הנס, וכפדים ועירות גדולים וקרבים שאינם מקפידים חומה מימות יהושע בן נון, קורים ב"ד.

ולגבי בן עיר שהלה לפרך או בן פרך שהלה לעיר, ושנים כמה כללים שהביא המשנ"ב בזה: א. הגדר של בן עיר או בן פרך הוא לפי ההשתתכות שלו באותו יום של פורים, שאם הוא שנה בנמו הקריאה לערי הפרדות אפילו רק ביום י"ד, הוא קרוי בן עיר, ואם הוא שנה למקפידים אפילו רק ליום ט"ו, קרוי מקו. ב. זמן קריאה העקרי הוא ביום, ועל בן אם היה בתחלת יום י"ד קרי הפרדות, קורא ב"ד, וכן הדיו לענין מקפידים ביום ט"ו נא"ה בשבוע הבא נביא את תמצית דין זה לפי מה שכתב המשנ"ב.

לדיו בקנאת מנוח בו ובהקפדתו עליו, אלא קבל עליו דין שמים באהבה, ולכן זכה לבן צדיק - עובד, לנגד צדיק - ישי, ולנין צדיק - דוד מלכנו.

המורם מן האמור, שאנו נמצאים בעולם הנסיון ועל האדם להזהר שלא לקנא בגני אדם ושלא להקפיד עליהם, ולא לדון בגני אדם, גם אם לא עשו את רצונו, ואדם לא יקפיד על חברו אם לא הזמין אותו לשמוחתי או שלא כבד אותו בשמחה, ואדרבה, אדם צריך לרצות שלא יכבדו אותו, כדי שלא להקפיד על ידי הכבוד את שכרו לעולם הבא, ועוד, שכפאשר יכבדו אותו, הרי שמטבע הדברים יהיו בני אדם רבים שיקנאו בו, כשיראו שהוא מכבד, אם כן, ראוי לשמח שלא מכבדים אותו, ואדרבה, ראוי לאדם לאהב שיוכיחו אותו, כי כשיש דין למטה, אין דין למעלה.

בעז מתו, והצליח בסוף ימיו ממש להביא את עובד אבי ישי אבי דוד, ולמנוח גם היה בן אחד - שמשון הגבור, ולא מציינו שהיו ילדים לשמשון, ובגביא מספר שמשון הלה אחר עינו ולקח אשה מפלשתים, אף על פי שלא היה ראוי שיקח אשה פזאת. ומספר שם שאשתו הפלשתית שכנעה אותו לגלות את כחו והוא בסוף גלה לה שכחו בשערות הנזיר שעל ראשו, ובבאר הענין נראה לומר, שהשערות הן כדגמת יריעות המשפון, והראש שבו הפוח הוא כמו המשפון וקדש הקדשים.

ובזה יתבאר היאך שאב שמשון את כחו משערות הנזיר שעל ראשו, כי כל זמן שהיו לו שערות, הוא התבונן דרךן בפעינות הטובים שה' נתן לו, שהרי לכל שעה בפני עצמה יש מעין מיוחד (ב"ב טו), והם רמז למעינות הטובים שה' מטביע באדם, שהם מעינות של מדות טובות; שמחה, אמונה, בטחון, חסד, ותור, אריכות אפים, עין טובה, ענוה וכו', וכו' שהיא הסיירה את שערותיו, נטל ממנו כחו ותש כחו.

ירושת החנוך

מיד באו סרני פלשתים וקשרו אותו לעמודי הבנין, והוא נעשה ללעג ולקלס בעיני כל רואיו, כי ראו לעיניהם את האדם הגבור שכלם פחדו ממנו שהוא פעת נטול כח, ובאכזריותם הנוקריהם הם נקרו את שתי עיניו, וחז"ל (סוה"ט) מלמדים אותנו שהסבה שנקרו את עיניו היתה מפני שהלה אחר עיניו, ככה שלקח אשה ש'שירה בעיניו.

למדה הזאת הוא הגיע בעקבות אבי מנוח, שכל מה שהוא הקפיד על בעז על שלא הזמינו לסעודות בניו, שגרש הקפדה הזאת הוא טעות, מכך שהוא הלה אחר עיניו ולא העמיק להתבונן ולהבין את בעז שהוא לא מזמינו לסעודות בניו כדי שלא להחליש את דעתו, וכיון שפך היתה מדתו, הוא גם לא חנה את שמשון בנו שלא לטעות ללכת אחר עיניו, וזו היתה סבת מפתחו, שעל ידי טעות זו הוא לקח אשה ש'שירה בעיניו והיא גרמה להריגתו.

שכרו של הותיר

וכלפי חוץ היה נראה שמנוח בקפדתו על בעז ומקנאתו בו גרם למיתת ששים ולדיו של בעז, ובעז ידע שמנוח מקנא בו ומקפיד עליו, ובכל זאת הוא לא תלה את מיתת

וכל אשר בס, החיות, הפהמות והעופות, ולכן הוא ידע לצייר במשפון את הציורים הקדושים של כל מעשי בראשית עם המחשבות הטהורות שהיו לו, וכמו שכתב הזה"ק, 'ציורא דמשפונא פערבדא דמעשה בראשית', והם עשו את מלאכת המשפון בדרך נס ממש, שהרי לא היו לו את הכלים במדבר, והנסיים נעשו להם על ידי שהעמיקו במחשבה ובהתבוננות בחסד ה'.

ובצאלל היה משבט יהודה, הגדול שבשבטים, ואלו אהליאב היה משבט דן הירוד שבשבטים (תנחומא כי תשא), והקב"ה צוה שדוקא שניהם יעשו יחד את עבודות בית המקדש, ללמדנו שכפאשר יש לאדם חכמה והצלחה גדולה בכל תחום שיהיה, הרי שאם הוא חפץ להצלח ממקשול הגאון, עצתו שישתף לפעולותיו אדם פשוט שאין בו את הפשרונות שלו, כדי שההצלחה תשתף לשניהם וכך לא יהללו וישבחו רק אותו.

מאחדים או חלוקים

ובזמן בניית המשפון, שבט יהודה ושבט דן היו יחד, ואלו בזמן השופטים, בעז היה משבט יהודה ומנוח משבט דן והם לא היו יחד, וכמו שפוסק בגמרא (ב"ב א), שבוע לא הזמין את מנוח לששים המשתאות שעשה לבניו, ומנוח, שלא היו לו אז בנים, קנא בבעז שזכה לילדים רבים והקפיד עליו על כך שלא הזמין אותו למשתאות בניו.

והגמרא (פסחים ד) מספרת שהיה אדם אחד שאמר 'דוני דני', והינו שהיה לו טבע של קפדנות, וחקרו ומצאו שהוא משבט דן, שעליו נאמר: 'דן דין עמו כאחד שבטי ישראל', ומצינו גם משבט יהודה שהיו דגנים ששפטו את העם כדגמת בעז, והיה עצמו היה אב בית דין, וכמו כן דוד מלכנו שהיה משבט יהודה היה עושה משפט וצדקה, אכל ההבדל ביניהם שליהודה היתה מדה טובה של רכות, כפי שרואים שהוא הודה ואמר "צדקה ממני", וכן דוד היה עושה פשרות בדינים שהובאו לפניו, ולפי זה יבין מדוע בעז לא הזמין את מנוח לחתונת בניו, כי בעז היה משבט יהודה וידע שאם הוא יזמין את מנוח שהוא משבט דן וטבעו להקפיד, הוא יגרם לו לקנאה ולחלישות הדעת גדולה.

מעלת שער הנזיר

בגמרא שם מספר שכל ששים ילדיו של

עצה מתוקה

בתפלה אנו מזכירים את ההבטחה "רוחי אשר עליך... לא ימושו מפיד ומפי זרעך", ובזה ראוי לכל אדם לבנו לבקש מה' על זרעו ועל זרע זרעו עד עולם שתפעם בהם רוח ה' ולא רוח נכאה, ויהתלכו תמיד עם שמחה ומדות טובות ועין טובה, ובכך יעידו הילדים על המדות הטובות של ההורים – שהצדקות שתהיה בהם תגלה את הפנימיות הקדושה של לבנו כזרע אברהם, יצחק ויעקב, ובכך יעשו לנו נחת רוח לא רק בעולם הזה אלא גם ובעקר - בעולם הבא, כי הצדקות של הבנים מסכה להורים נחת רוח גדולה בנו ערו.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, רחם עלי ברחמים הרבים וזכני לבנים ובני עוסקים בתורה ובמצוות לשמה, בעלי מדות טובות, שיהיו יראי ואוהבי שמהך ותקנים בי ובכל עמך ישראל את הבטחתך: "רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיד לא ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך... מעתה ועד עולם", ותן לנו ולכל זרענו רוח טובה, רוח של אריכות אפים, ענוה, עיו טובה, חסה ותוה אמונה, בטחון, נאמנות אליך ושאר דרכיך הטובים, והכל מתוך שמחה גדולה ובתשוקה אמיתית לעשות תמיד רק את רצונך כרצונך הטוב בשלמות, אמן סלה.

"דבריו מתוק להבי"

מדוע בצלאל היה צריך לאהליאב שיסייע לו במלאכת המשכן, הרי הקב"ה מלא אותו ברוח חכמה?

הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם כתובת וסלפון | שמות הווכים מפרשת תצוה: שמעון דהאן, ירושלים; יעקב ריימן, בית שמש

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת שושנת בת מרים ז"ל

מצפון תפתח הטובה

וזאת מפני שאדם שחפץ לשוב בתשובה, לא יוכל לחזור באותה דרך שבה הוא נכשל, אלא עליו למצוא דרך חדשה ופתח אחר שבו הוא יוכל להכנס וללכת בדרך ה', וכמו שאמר חז"ל (ר"ה טו): שישנם ארבעה דברים שמקרעין גזר דינו של אדם וביניהם 'שנוי מעשה' ו'ש אומרים' אף שנוי מקום'.

ו'נכנס דרך צפון' - מרמז על עבודה זרה, שהרי יש עבודה זרה שנקראת בעל צפון, והינו שצפונות בלבו של האדם כל מיני עבודות זרות שאינן לפי דרך התורה, תפנתו לצאת דרך שער נגב' שפירמז על דרך של עבודת ה', כמאמר חז"ל 'הרוצה להחכים ידרים', וכן להפך, אם נכנס דרך שער נגב, הינו אם נפל ונכשל בדרך נגב, יצא מדרך השלילית וישוב בתשובה דרך שער צפון, שהצפון מרמז גם על מה שאדם צופן בלבו אהבת ה' ויראתו, על דרך שפירמז: "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך".

הגמרא אומרת (מגלה כט), ששהנכנס לבית הנסות להתפלל בשער אחד, יצא בשער השני, וכן הובא בהלכה (שו"ע סי' קנא ובמשנ"ב ט"א כ"א) שזוהי מצוה לצאת מהפתח השני.

והגמרא לומדת זאת מהפסוק בנביא יחזקאל: "הבא דרך שער צפון להשתחוות יצא דרך שער נגב והבא דרך שער נגב יצא דרך שער צפונה לא ישוב דרך השער אשר בא בו כי נכחו יצא", וצריך להבין מדוע לא ישוב דרך השער שעבר בו?

ונראה לבאר זאת לפי מה שאמר חז"ל (מנחות) שהעולם הזה נברא באות ה' שהיא 'אות קלילא שאין בה ממשות' (אקדמיות לשביעות), והיא מלמדת שיש פתח לתשובה, שאם אדם נכשל בחטא ונפל מהפתח שתחת האות ה', יוכל להכנס מהפתח העליון, ואילו אם העולם היה נברא באות ח', לא היה פתח לבעלי תשובה.

וישן שם. ואז בעבור זמן מה, ידיו הגוי נכנס לחזר הזה עם כלי משחית והרג את בנו, כי חשב שזהו ר' מאיר שהיה אמור לישון על מטה זו, וטמן אותו בקבר שהכין ליהודי.

מיד כשהאיר הבקר, ר' מאיר נס וברח לנפשו בלי שיבחינו בכה הגוי, והזדרז לעבור דירה ממקום מגוריו למקום אחר, כדי שלא בוא הגוי להתנפל אליו על הטעות שנפלה בידו שהרג את בנו.

המעשה ארע בסמוך לפורים. ובחג הפורים, באשר קרא ר' מאיר את המגלה והגיע לפסוק: "ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי", החל לבכות ולהזיל דמעות כמים, כי בו נתקיים הפסוק הזה, שבו הגוי נהרג ונקבר בקבר שבו זמם הגוי לקברו. ו'ליהודים היתה אוזרה ושמחה וישון ויקר'.

י. ש. ירושלים

המשך מתיקות הניסים

ויצילו ממות. לבינתים ר' מאיר רואה דרך החלון שאכן הגוי ואחיו יוצאים לחצר וחרפו שם קבר בגדל של אדם, לבו החל לפעם בחזקה מפתח נורא ואיום.

באשר הבית היה שקט והגוי ואחיו נכנסו לחדרם, החישר ר' מאיר את צעדי ועלה על הגג של הבית, כי לא יכל לצאת החוצה לרחוב, מפני התנאים של המקום באותם ימים, שהבית היה בכפר והחשך בחוץ היה נורא.

על הגג היה חלון המשקיף לתוך הבית, ובכל הלילה ר' מאיר היה ער והביט מהחלון מה מתרחש בבית.

והנה בשעת לילה מאחרת עיניו רואות שהבו של הגוי קם משנתו כדי לצאת לבית הפסא, וכשהוא חזר לישון, הוא נכנס בהרגלו לחדרו הרגיל שהקצה לפניו כו לר' מאיר, וכשראה שמשטתו פנויה והיהודי אינו ישן עליה, עלה